

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.017.09.2016

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/092 - Funkcjonowanie świetlic szkolnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Małgorzata Wejwer, starszy inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr LSZ/94/2016 z dnia 24 października 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa nr 35 im. Jana Pawła II, ul. Świętoborzyców 40, 71-665 Szczecin ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Iwona Sobczyńska, Dyrektor od 1 września 2004 r. ² (dowód: akta kontroli str. 3-5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna³

Szkoła przy organizacji grup wychowawczych w świetlicy, w okresie objętym kontrolą⁴, kierowała się przede wszystkim wiekiem uczniów i tygodniowym rozkładem zajęć lekcyjnych. Diagnozowała potrzeby edukacyjne, rozwojowe oraz zainteresowania dzieci, ale na tej podstawie nie tworzyła grup wychowawczych. Szkoła przyjęła procedury bezpieczeństwa uczniów zapisanych do świetlicy.

Zachodniopomorski Kurator Oświaty⁵ w przeprowadzonej na zlecenie NIK⁶ kontroli m.in. ustalił, że:

- zajęcia świetlicowe realizują różnorodne potrzeby i zainteresowania uczniów, ale mają charakter ogólnorozwojowy i edukacyjny. Indywidualne uzdolnienia rozwijane są poza świetlicą, w kołach zainteresowań organizowanych na terenie Szkoły;
- sposób prowadzenia oraz dobór zajęć świetlicowych pozwala realizować cele określone w art. 67 ust.5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁷;

¹ Dalej: Szkoła.

² Dalej: Dyrektor Szkoły.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Od 01.09.2014 r. - do czasu zakończenia czynności kontrolnych. Do celów porównawczych przewiduje się badanie kontrolne dokumentów obowiązujących w roku szkolnym 2013/2014 oraz wybranych danych liczbowych od 2011 r.

⁵ Dalej: Kurator Oświaty.

⁶ Zlecenie dotyczyło przeprowadzenia kontroli w zakresie: 1. Jakie potrzeby są uwzględniane i jakie zainteresowania mogą być rozwijane przy zastosowaniu w szkole kryteriów podziału uczniów w świetlicy na grupy wychowawcze? 2. Czy grupy wychowawcze w świetlicy zostały utworzone o zdiagnozowane potrzeby i zainteresowania uczniów? 3. Czy został dokonany właściwy dobór zajęć świetlicowych dla danej grupy wychowawczej oraz czy sposób ich prowadzenia pozwala realizować cele określone w art. 67 ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (badanie miało być prowadzone dla dwóch wybranych grup wychowawczych). 4. Czy wyposażenie świetlicy jest właściwe do prowadzonych zajęć w danej grupie wychowawczej (dotyczy dwóch grup wychowawczych wybranych w pkt. zlecenia).

- wychowawcy świetlicy angażowali wszystkich uczniów do pracy podczas zajęć, zwracali uwagę na ich samodzielność, we właściwy sposób reagowali na ich niepożądane zachowania.

Pod opieką jednego nauczyciela podczas 17 z 109 sprawdzonych godzin zajęć świetlicowych pozostawało więcej niż 25 uczniów, co stanowiło naruszenie art. 67 ust. 4 ustawy o systemie oświaty.

Szkoła po zmianie w 2014 r. ustawy o systemie oświaty, podjęła działania mające na celu uwzględnienie w pracy świetlicy przepisu art. 67 ust. 5 zgodnie, z którym świetlica w szkole podstawowej zapewnia zajęcia świetlicowe uwzględniające potrzeby edukacyjne oraz rozwojowe dzieci i młodzieży, a także ich możliwości psychofizyczne.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja zajęć świetlicowych pod względem zapewnienia właściwej opieki nad uczniami.

Opis stanu
faktycznego

1.1. W Szkole według stanu na 30 września uczęszczało się:

- w 2014 r. 986 uczniów, w tym 475 w klasach I-III; do świetlicy zapisanych było 411 uczniów, w tym 324 z klas I-III;

- w 2015 r. 1.006 uczniów, w tym 567 w klasach I-III; do świetlicy zapisanych było 414 uczniów, w tym 374 z klas I-III;

- w 2016 r. – 975 uczniów, w tym 501 uczniów w klasach I-III; do świetlicy zapisanych było 437 uczniów, w tym 379 z klas I-III.

W Szkole było⁸ w 2014 r. 17, 2015 r. 20, 2016 r. 20 grup wychowawczych, które, jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły, stanowią grupę dzieci realizującą w określonym czasie zajęcia z wychowawcą świetlicy.

(dowód: akta kontroli str. 6, 633-634, 664)

Zajęcia lekcyjne rozpoczynały się o godzinie 8.00 i kończyły o godzinie 16.20. Świetlica szkolna dostępna była od 7.00 do 17.00.

(dowód: akta kontroli str. 7)

W latach objętych kontrolą do Dyrektora Szkoły nie wpłynęły skargi dotyczące działalności świetlicy.

(dowód: akta kontroli str. 885, 887)

1.2. Organizacja świetlicy szkolnej.

1.2.1. Przyjęte założenia organizacyjne dotyczące pracy świetlicy uregulowane zostały w: Statucie szkoły z 29.08.2016 r.⁹; Regulaminie świetlicy z 1.09.2015 r.¹⁰, planach pracy świetlicy, dziennikach zajęć w świetlicy. Zgodnie z § 99 obowiązującego Statutu m.in.: 1) w Szkole funkcjonuje świetlica dla uczniów, którzy muszą dłużej przebywać w Szkole ze względu na czas pracy ich rodziców lub dojazd do domu, dla uczniów zwolnionych z zajęć edukacyjnych oraz dla uczniów wymagających opieki pedagogiczno-psychologicznej; 2) świetlica jest placówką wychowania pozalekcyjnego; 3) podstawowym zadaniem świetlicy jest zapewnienie

⁷ Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm. Dalej: ustawa o systemie oświaty.

⁸ Wg stanu na 30 września.

⁹ Wprowadzonym uchwałą Nr 7/16 Rady Pedagogicznej Szkoły z dnia 29.08.2016 r. Wcześniej obowiązywał statut przyjęty: uchwałą Rady Pedagogicznej Szkoły Nr 5/15 z dnia 14.09.2015 r.; uchwałą Rady Pedagogicznej Szkoły Nr 2/14 z dnia 29.08.2014 r., uchwałą Rady Pedagogicznej Szkoły Nr 4/2013 z dnia 29.08.2013 r. Dalej: Statut.

¹⁰ Wcześniej obowiązywał regulamin z 1.09.2013 r. dalej: Regulamin świetlicy.

uczniom zorganizowanej opieki oraz rozwoju zainteresowań, uzdolnień i umiejętności; 4) w świetlicy prowadzone są zajęcia w grupach wychowawczych. Liczba uczniów w grupie nie może przekraczać 25; 6) zasady składania i rozpatrywania wniosków o zapisanie dziecka do świetlicy; 7) realizacja zadań świetlicy prowadzona jest w formach: zajęć specjalistycznych, zajęć wg indywidualnych zainteresowań uczniów, zajęć utrwalających wiedzę, gier i zabaw rozwijających, zajęć sportowych; 8) szczegółowe zasady korzystania ze świetlicy określa Regulamin świetlicy zatwierdzony przez Dyrektora Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 8-30, 69-201, 381-462)

W stosunku do poprzednio obowiązującego statutu, zmieniły się zapisy § 99 ust. 6 i 16 dotyczące terminu składania wniosków o przyjęcie do świetlicy (z 31 do 20 sierpnia) i osób dokonujących kwalifikacji dzieci do świetlicy (poprzednio wyznaczony pracownik świetlicy w porozumieniu z pedagogiem szkolnym i Dyrektorem Szkoły, obecnie komisja wyznaczona przez Dyrektora).

(dowód: akta kontroli str. 16-17, 20-21)

W powyższych dokumentach nie zostały wskazane: osoby odpowiedzialne za opracowanie planu pracy świetlicy, wymagane terminy jego sporządzenia i formy zatwierdzenia.

(dowód: akta kontroli str. 19-22, 24-30)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła: *„Za opracowanie planu pracy świetlicy są odpowiedzialni wychowawcy świetlicy z liderem (...). Zostały utworzone odrębne plany dla dzieci sześćo-siedmioletnich oraz dla dzieci starszych. Plany pracy są opracowywane na początku każdego roku szkolnego i przedstawiane do zatwierdzenia wicedyrektorowi, najpóźniej do dnia 15.09. każdego roku szkolnego”.*

(dowód: akta kontroli str. 665)

Zasady odpowiedzialności za bezpieczeństwo uczestników zajęć świetlicowych zostały określone w § 8 ust. 1 i 10 Regulaminu świetlicy. Wychowawca świetlicy odpowiada wyłącznie za bezpieczeństwo dzieci, które zostały powierzone jego opiece, czyli przyprowadzone do świetlicy lub zgłosiły się do niej same przed lub po zakończonych obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach pozalekcyjnych. Wszyscy nauczyciele uczący w klasach I-III odpowiadają za odbieranie i przyprowadzanie dzieci do świetlicy przed i po skończonych zajęciach.

(dowód: akta kontroli str. 28-29)

Zgodnie z ustalonymi zasadami przyjmowania i odbierania uczniów, każde dziecko zgłasza swoje przybycie do świetlicy wychowawcy. Dziecko, które samodzielnie wraca do domu ze świetlicy musi mieć pisemną zgodę rodziców (opiekunów). Za dziecko, które za pisemną zgodą rodzica (opiekuna) samodzielnie wraca do domu lub jest odbierane przez osobę upoważnioną odpowiada rodzic (opiekun), czyli osoba wydająca zgodę.

(dowód: akta kontroli str. 28-29)

W statucie obowiązującym przed zmianą w 2014 r. ustawy o systemie oświaty zapisano, że do świetlicy były przyjmowane dzieci tylko klas 0-III; wnioski przyjmował koordynator świetlicy do ostatniego dnia danego roku szkolnego; w skład komisji decydującej o przyjęciu dziecka do świetlicy wchodził dodatkowo przedstawiciel rady szkoły i rady pedagogicznej oraz pedagog szkolny; świetlica prowadziła formy pracy odpowiednie do potrzeb dzieci (§ 105 ust. 4-7, 9).

(dowód: akta kontroli str. 8-10)

W regulaminie świetlicy przed zmianą ustawy o systemie oświaty zapisy były ogólne o charakterze porządkowym skierowane do dzieci i rodziców. Po zmianie ustawy Regulamin został uszczegółowiony i zawierał m.in.: cele i zadania świetlicy; organizację pracy w świetlicy; prawa i obowiązki wychowanków świetlicy; prawa i obowiązki rodziców (opiekunów) dzieci uczęszczających do świetlicy; nagrody i kary; zadania nauczyciela-wychowawcy świetlicy; powierzanie opiece i odbieranie dzieci; wyszczególnienie sytuacji wyjątkowych, dokumentacja i wyposażenie świetlicy.

(dowód: akta kontroli str. 23)

W sprawie wpływu zmiany w 2014 r. art. 67 ustawy o systemie oświaty na organizację pracy świetlicy Dyrektor Szkoły wyjaśniła: „... do świetlicy zostały przyjęte wszystkie dzieci, których rodzice uzasadnili tę potrzebę. (...) Wychowawcy dokładają starań, aby podopieczni korzystali z zajęć rozwijających ruchowo (z wykorzystaniem auli, salki lustrzanej, sektora w hali) i jak najwięcej czasu spędzali, zgodnie z warunkami atmosferycznymi, na dworze (boiska, place zabaw). Komisja ds. planu tygodniowego tak planowała zajęcia, aby pod opieką jednego wychowawcy mogło przebywać nie więcej niż 25 dzieci....”.

(dowód: akta kontroli str. 658, 661)

1.2.2. Zasady zgłaszania i przyjmowania dziecka do świetlicy zostały uregulowane w § 99 ust. 6 Statutu (termin składania wniosku o przyjęcie dziecka do świetlicy został określony dla uczniów aktualnie chodzących do szkoły do końca roku szkolnego i dla uczniów klas 0-I do 20 sierpnia) oraz w § 3 ust. 5 Regulaminu świetlicy szkolnej (termin zapisów do świetlicy został określony na 2 ostatnie tygodnie czerwca poprzedniego roku szkolnego i do 31 sierpnia bieżącego roku szkolnego dla osób, których sytuacja życiowa uległa zmianie).

Przyjęcie dziecka do świetlicy szkolnej odbywa się na podstawie „Karty zgłoszenia dziecka do świetlicy na dany rok szkolny”, którą wypełniają rodzice (opiekunowie prawni) i składają corocznie w Szkole. W miarę potrzeb rodziców zapisanie dziecka do świetlicy jest możliwe od września do czerwca danego roku szkolnego. Do świetlicy w pierwszej kolejności przyjmowani są uczniowie klas I-III, w tym w szczególności rodziców pracujących (po przedłożeniu zaświadczeń od pracodawcy), rodzin niepełnych, wielodzietnych i wychowawczo zaniedbanych. W razie potrzeby ze świetlicy mogą korzystać uczniowie klas IV-VI oraz uczniowie zwolnieni z uczęszczania na zajęcia edukacyjne. W „Karcie zgłoszenia dziecka do świetlicy na dany rok szkolny” rodzice mogli wpisać informacje o przewlekłych chorobach oraz innych ważnych informacji dotyczących zdrowia i zachowania dziecka oraz prosiła o zaznaczenie i dostarczenie stosownego dokumentu, jeżeli jeden z rodziców miał odebrane lub ograniczone prawa rodzicielskie do dziecka.

(dowód: akta kontroli str. 20, 25, 59-61)

Do Szkoły wpłynęło 427 „Kart zgłoszenia dziecka do świetlicy na dany rok szkolny” w roku szkolnym 2014/2015 i 483 w roku szkolnym 2015/2016. Wszystkie zostały rozpatrzone pozytywnie. Badanie losowo wybranych 10 kart zgłoszeniowych¹¹ wykazało, że: nie zawierały informacji o stałej chorobie, wadach rozwojowych czy zaleceniach lekarza, rodzice nie deklarowali żadnych opłat miesięcznych na fundusz świetlicy oraz jakichkolwiek innych form wsparcia finansowego świetlicy; wszystkie wnioski spełniały kryteria naboru (dzieci przyjęte do świetlicy ze względu na czas pracy rodziców).

(dowód: akta kontroli str. 31-62)

¹¹ Po 5 kart z roku szkolnego 2014/2015 i 2015/2016.

Z przeprowadzonych przez Szkołę badań w roku szkolnym 2015/2016 wynika, że rodzice dzieci z klas 0-I najczęściej oczekiwali zabaw na boisku i placach zabaw (20%), zajęć ruchowych (19%), zajęć plastycznych (11%), zajęć komputerowych (11%), zajęć umuzykalniających (10%), zajęć teatralnych (5%), pomocy w odrabianiu lekcji (5%), swobodnych zabaw w świetlicy (5%). Rodzice dzieci z klas II-III najczęściej oczekiwali zajęć ruchowych (16%), zabaw na boisku i placach zabaw (14%), zajęć komputerowych (12%), zajęć plastycznych (12%), pomocy w nauce, w tym doskonalenie ortografii (7%), zajęć tanecznych (6%), zajęć teatralnych (6%). Szkoła nie przyjęła procedur wewnętrznych dotyczących badania oczekiwań rodziców w zakresie form spędzania przez dziecko czasu w świetlicy.

(dowód: akta kontroli str. 19-22, 24-30, 63-64)

W sprawie wpływu zmiany w 2014 r. art. 67 ustawy o systemie oświaty na organizację pracy świetlicy Dyrektor Szkoły wyjaśniła: *„Wychowawcy świetlicy w zakresie realizowania funkcji wychowawczej świetlicy szkolnej – przygotowywali dzieci do funkcjonowania w społeczeństwie, nawiązywania właściwych relacji poprzez tworzenie możliwości do swobodnej, grupowej zabawy dzieci, przygotowywanie do konkursów i wystaw, udział w akcjach np. „Szlachetna paczka”, organizowanie uroczystości przez podopiecznych świetlicy. (...) Wychowawcy wprowadzili także dodatkową tematykę do planu pracy świetlicy - w każdym tygodniu nauczyciele realizowali z dziećmi inne zagadnienie: np. tematykę patriotyczną, ekologiczną, z zakresu zdrowego odżywiania, tradycji, kultury. (...) W pomieszczeniach świetlicowych wydzielono strefy, które stworzyły dzieciom optymalne warunki do pracy, nauki, zabawy i wypoczynku. Zakupiono sprzęt RTV, stoliki, krzeselka i pomoce dydaktyczne. Zmiany te podniosły funkcjonalność pomieszczeń oraz bezpieczną i przyjazną przestrzeń dla dzieci, które niejednokrotnie spędzają w świetlicy po kilka godzin dziennie. Po zdiagnozowaniu potrzeb dzieci zorganizowano wiele kół zainteresowań, które prowadzone są przez nauczycieli niebędących wychowawcami świetlicy....”.*

(dowód: akta kontroli str. 658, 661-662)

1.3. W latach szkolnych 2013/2014 i 2014/2015 obowiązywał jeden plan pracy świetlicy, w którym były określone tematy zajęć w ujęciu miesięcznym z opisem zajęć dydaktycznych, gier i zabaw dydaktycznych, zajęć plastyczno-technicznych, gier i zabaw ruchowych oraz zajęć umuzykalniających. Na rok szkolny 2015/2016 Szkoła opracowała 2 plany zajęć świetlicowych. Z powodu obniżenia obowiązkowego wieku szkolnego wychowawcy świetlicy opracowali plan pracy wychowawczo-dydaktycznej dla dzieci 5 i 6-letnich oraz plan „Nasza świetlica” (dla pozostałych dzieci), które zostały zatwierdzone przez Wicedyrektora Szkoły. Nie określały one wskaźników pozwalających stwierdzić, w jakim zakresie cele zawarte w planie zostały zrealizowane.

(dowód: akta kontroli str. 69-201)

1.4. W świetlicy było zatrudnionych według stanu na 30 września w roku szkolnym 2011/2012 - 6 wychowawców na 6 etatach (tygodniowo 156 godzin), 2012/2013 - 8 na 7 etatach (tygodniowo 182 godziny), 2013/2014 - 9 na 8 etatach (tygodniowo 208 godzin), 2014/2015 - 9 na 8 etatach (tygodniowo 208 godzin), 2015/2016 - 11 na 9 etatach (tygodniowo 234 godzin), 2016/2017 - 12 na 8,54 etatu (tygodniowo 222 godziny). Od roku szkolnego 2011/2012 pracowało w świetlicy 3 nauczycieli, przez 5 lat 4 nauczycieli, a przez 3 lata 2 nauczycieli, a przez 1 rok 13 nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 202-208)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła: „Zatrudnianie nauczycieli na 1 rok wynika z organizacji pracy szkoły, sytuacji losowych i woli zatrudnionego. Wśród przyczyn można wskazać: zmiany w przydziale zajęć np. z powodu choroby innego nauczyciela, odejście z pracy za porozumieniem stron, zatrudnienie wychowawców świetlicy na zastępstwo za nauczycieli przebywających na urloпах. Żaden z wychowawców świetlicy nie został zwolniony z pracy.(...) Zmiana nauczycieli nie miała większego wpływu na jakość pracy świetlicy, ponieważ niezmienna pozostawała grupa nauczycieli z dużym doświadczeniem w pracy wychowawczej. Monitorowanie funkcjonowania świetlicy i obserwacje zajęć wskazują, że rotacja wśród wychowawców nie wpłynęła ujemnie na bezpieczeństwo uczniów, jakość prowadzonych zajęć i realizowanie planu pracy. Nie było potrzeby analizowania tego zagadnienia, ponieważ nie było skarg na obniżenie jakości pracy świetlicy”.

(dowód: akta kontroli str. 880, 884-885, 890)

Według stanu na 30 września w latach szkolnych 2014/2015, 2015/2016 i 2016/2017 poza wychowawcami świetlicy opiekę sprawowało odpowiednio 21, 32, 25, nauczycieli przez od 1 do 4 godzin tygodniowo. Nauczyciele pełniący dodatkowo funkcję opiekuńczo-wychowawczą prowadzili następujące zajęcia: sportowe, plastyczne, języka angielskiego, czytelnicze, informatyczne, teatralne, komputerowe, dziennikarskie, matematyczne. Szkoła nie zatrudniała asystentów wychowawców świetlicy.

(dowód: akta kontroli str.209-213)

W kwietniu 2016 r. nauczyciele zrealizowali w świetlicy ogółem 1.198 godzin zajęć świetlicowych, w tym wychowawcy świetlicy 1.029 godzin i 169 godzin inni nauczyciele.

(dowód: akta kontroli str. 214)

1.5. W wyniku przeprowadzonych oględzin m.in. ustalono, że pomieszczenia Szkoły wykorzystywane na potrzeby świetlicy szkolnej znajdowały się w budynku A na parterze – 2 sale, głównie dla dzieci z klas II i III oraz w budynku HS w piwnicy – 1 sala, głównie dla dzieci z klas 0-I. Dojście do sali świetlicowej dla dzieci z klas 0-I (poziom piwnicy w budynku HS) od wejścia głównego szkoły (poziom parteru w budynku A) odbywało się po schodach. Dwubiegowe schody z poręczami po obu stronach obejmowały łącznie 30 stopni (6 schodów, korytarz, 9 schodów, spocznik, 9 schodów, spocznik, 6 schodów). Schody posiadały zabezpieczenie antypoślizgowe. Poręcze posiadały zabezpieczenia przed ewentualnym zsuwaniem się po nich. Sala świetlicowa dla dzieci z klas 0-I znajdowała się ok. 15 m od zejścia ze schodów. Sala miała powierzchnię 66,7 m². Sala świetlicowa dla dzieci z klas II o powierzchni 69 m², znajdowała się w budynku A. Dojście do niej od wejścia głównego odbywało się 2 korytarzami i po schodach. Dwubiegowe schody z poręczami po obu stronach obejmują 6 stopni. Sala świetlicowa dla dzieci z klas III-IV powierzchni 66,6 m² znajdowała się w budynku A, obok sali świetlicowej dla dzieci z klas II. Do prowadzenia zajęć świetlicowych wg oświadczenia Wicedyrektora Szkoły wykorzystywane były także: sala lustrzana o powierzchni 69 m², sala nr 105 o powierzchni 47,2 m², sektor w hali sportowej o powierzchni 455,06 m² i aula o powierzchni 211,20 m². Ponadto, na zajęcia świetlicowe na świeżym powietrzu wykorzystywane są: teren rekreacyjny przy budynku C oraz plac zabaw w pobliżu szkoły, przy boisku ORLIK.

W pomieszczeniach świetlicy zostały wyodrębnione następujące strefy:

- porządkowa, w której znajdowały się regały z półkami na plecaki i tornistry w salach, bezpośrednio przy wejściu;
- kręgu wyposażona w dywan lub wykładzinę dywanową, na którym były organizowane zabawy i słuchanie bajek, zajmująca ok. 33 m² w każdej sali,

- zabawy, w której zgromadzone były zabawki,
- nauki, gier i zabaw stolikowych, wyposażona w stoliki i krzesła, gry planszowe, pojemniki na materiały i narzędzia do prac plastycznych, w sali świetlicowej dla dzieci z klas III-IV wyposażona była w 8 stolików przedszkolnych i w sali nr 105 w 5 stolików przedszkolnych (z możliwością regulacji wysokości), krzeselka przedszkolne przyporządkowane do stolików nie miały możliwości regulacji wysokości;
- wystawy obejmująca ściany wewnątrz sali i na zewnątrz w korytarzach, na których zawieszane były tablice korkowe, na których były eksponowane prace dzieci,
- nauczyciela, w której stało biurko i skąd widoczne były inne strefy.

Odpowiednie światło w salach zapewniały duże okna oraz sztuczne oświetlenie. We wszystkich salach oświetlenie było sprawne.

(dowód: akta kontroli str. 216-282)

1.6. W latach 2014-2016 środki na funkcjonowanie świetlicy szkolnej ujęte w projekcie planu finansowego, zatwierdzonym przez Dyrektora Szkoły wyniosły odpowiednio: 410,2 tys. zł, 435,4 tys. zł, 493,9 tys. zł.

Organ prowadzący zatwierdził plany finansowe odpowiednio w kwotach: 410,2 tys. zł, 435,4 tys. zł, 493,9 tys. zł. Szkoła klasyfikowała wydatki związane z funkcjonowaniem świetlicy do rozdziału 85401 klasyfikacji budżetowej „Świetlice szkolne”. W odniesieniu do planowanych wydatków Szkoły, które w kolejnych latach wynosiły w 2014 r. – 6.705 tys. zł, w 2015 r. – 6.796,3 tys. zł, w 2016 r. – 7.546,7 tys. zł, wydatki związane z funkcjonowaniem świetlicy stanowiły odpowiednio 6,12%, 6,41%, 6,54%. Plany finansowe po zmianach, zatwierdzone przez organ prowadzący określały wydatki Szkoły na poziomie 7.727,1 tys. zł, w 2014 r., 7.983,9 tys. zł, w 2015 r., 7.907,3 tys. zł w 2016 r., w tym wydatki na funkcjonowanie świetlicy odpowiednio 455 tys. zł, 477,5 tys. zł, 498,4 tys. zł. Wykonanie planu finansowego w poszczególnych latach zamknęło się kwotami: 7.712,9 tys. zł, 7.908,4 tys. zł, 6.036,9 tys. zł (do 30.09.), w tym wydatki na świetlicę odpowiednio 455 tys. zł (5,9% zrealizowanych wydatków całej Szkoły), 477,5 tys. zł (6%), 379,8 tys. zł (6,3% do 30.09.). Zrealizowane wydatki na wynagrodzenia i inne wydatki związane z pracą osób zatrudnionych w świetlicy wyniosły w 2014 r. – 448,5 tys. zł (98,6% wszystkich wydatków na świetlicę), w 2015 r. – 473,4 tys. zł (99,1%), w 2016 r. – 373,7 tys. zł (98,4% do 30.09.).

(dowód: akta kontroli str. 295-299)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła: „Potrzeby finansowe świetlicy określone są w trakcie prac nad budżetem Miasta na rok następny i prognozą na lata kolejne. W ramach prac zleconych dyrektorowi szkoły przez organ prowadzący w oparciu o przysłane formularze i instrukcje zostaje opracowany materiał kalkulacyjny. Przy sporządzaniu kalkulacji podstawę stanowi arkusz organizacyjny (materiał opracowuje się w okresie po zatwierdzeniu projektu arkusza organizacyjnego, którym określona zostaje planowana ilość uczniów korzystających ze świetlicy, oraz tygodniowa ilość godzin pracy świetlicy), przewidywane wykonanie wydatków za okres bieżący (np. na rok 2014 podstawę stanowi przewidywane wykonanie na 2013 r.) oraz potrzeb w zakresie wyposażenia zgłaszanych przez wychowawców świetlicy. Na podstawie zgromadzonego materiału Organ Prowadzący przedstawia szkole projekt planu finansowego, stanowiący ramy do przygotowania jednostkowego projektu planu przez szkołę”.

(dowód: akta kontroli str. 678, 681-877)

Działalność świetlicy była dofinansowana w 2014 r. ze środków z wydzielonego rachunku dochodów Szkoły z tytułu najmu w wysokości 2.799 zł na zakup telewizora do sali dla dzieci z klas II.

(dowód: akta kontroli str. 294-295)

Dla dzieci korzystających ze świetlicy w każdym roku szkolnym rodzice zakupują dobrowolnie wyprawki ustalone na dany rok szkolny przez zespół wychowawców świetlicy i zatwierdzone przez Dyrektora Szkoły (blok rysunkowy, blok techniczny, papier kolorowy „wycinanka”, pędzel cienki i gruby, farby plakatowe i akwarelowe, klej w sztyfcie, klej „magic”, kredki świecowe, kolorowa bibuła).

(dowód: akta kontroli str.908, 910-911)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Regulamin świetlicy (§ 3 ust. 4) stanowił, że do świetlicy w pierwszej kolejności przyjmowani są uczniowie klas I-III, w tym w szczególności rodziców pracujących (po przedłożeniu zaświadczeń od pracodawcy), rodzin niepełnych, wielodzietnych i wychowawczo zaniedbanych. W razie potrzeby ze świetlicy mogą korzystać uczniowie klas IV-VI.

(dowód: akta kontroli str. 25)

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z art. 67 ust. 3 ustawy o systemie oświaty obowiązkiem szkoły jest zapewnienie zajęć świetlicowych dla uczniów, którzy pozostają w szkole dłużej ze względu na: 1) czas pracy rodziców – na wniosek rodziców; 2) organizację dojazdu do szkoły lub inne okoliczności wymagające zapewnienia opieki w szkole. Artykuł nie wprowadza podziału uczniów na klasy I-III oraz IV-VI.

Ocena częściowa

Szkoła badała oczekiwania rodziców związane z zajęciami świetlicowymi. Określiła w regulacjach wewnętrznych zasady odpowiedzialności za bezpieczeństwo uczestników zajęć świetlicowych oraz przekazywania opieki nad uczniami. Szkoła posiadała odpowiednie warunki lokalowe do prowadzenia zajęć świetlicowych. W opracowanych planach zajęć świetlicowych nie określono wskaźników, pozwalających stwierdzić, które cele zawarte w planach zostały zrealizowane.

2. Uwzględnianie podczas zajęć świetlicowych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Realizacja zajęć świetlicowych.

2.1.1. W dokumentach organizacyjnych Szkoły nie zostały określone zasady diagnozowania potrzeb uczniów zapisanych do świetlicy, rozpoznawania zainteresowań i określenia zajęć zapewniających ich prawidłowy rozwój oraz wynikające z nich kryteria podziału na grupy wychowawcze.

(dowód: akta kontroli str.19-22, 24-30)

Dyrektor nie przedłożyła innych dokumentów niż wymienione w pkt. 1.2.1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego dotyczących organizacji świetlicy.

(dowód: akta kontroli str. odp., 658, 663)

2.1.2. Przeprowadzone przez Szkołę działania mające na celu zdiagnozowanie potrzeb edukacyjnych, rozwojowych a także możliwości psychofizyczne uczniów zostały udokumentowane w formie opracowań wyników testów wstępnych, semestralnych i końcoworocznych. Testy zostały przeprowadzone w klasach I-III

w celu sprawdzenia wiedzy i umiejętności uczniów z języka polskiego, języka angielskiego, matematyki i środowiska.

Wicedyrektor Szkoły wyjaśniła: „Wyniki przeprowadzonych diagnoz były udostępniane wychowawcom świetlicy, którzy mogli indywidualizować pracę z dziećmi i dostosowywać ją do potrzeb uczniów korzystających z ich pomocy w odrabianiu lekcji i nadrobieniu zaległości edukacyjnych. Wyniki diagnoz końcoworocznych po klasie II i III były uwzględniane w opracowaniu pracy świetlicy w następnym roku szkolnym”.

(dowód: akta kontroli str. 300-301-318)

Szkoła przeprowadziła także ewaluacje wewnętrzne: w roku szkolnym 2013/2014: „Ocena poziomu zaspokojenia przez szkołę potrzeb uczniów i oczekiwań rodziców”, w roku szkolnym 2014/2015: „Warunki pracy świetlicy szkolnej”.

(dowód: akta kontroli str. 565-607, 663)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła „...we wrześniu 2015 roku rodzice uczniów zapisanych do świetlicy zostali zapoznani z wynikami ewaluacji, w tym oczekiwaniami odnośnie zaspokajania potrzeb uczniów, organizowania dla nich zajęć pozalekcyjnych oraz odrabiania zadań domowych....”.

(dowód: akta kontroli str. 663)

2.1.3. W roku szkolnym 2016/2017 wychowawcy świetlicy klas II-III przeprowadzili badanie wśród dzieci uczęszczających do świetlicy, z którego wynikało, że dzieci najchętniej chciałyby uczestniczyć w zajęciach sportowych (26%), zajęciach komputerowych (18%), oglądania filmów i bajek (16%), zajęciach plastycznych (15%), muzycznych - gra na instrumencie, śpiewanie, taniec (7%).

(dowód: akta kontroli str. 319)

Dyrektor wyjaśniła: „Wychowawcy świetlicy rozpoznają potrzeby uczniów przede wszystkim przez obserwacje zainteresowania prowadzonymi zajęciami, aktywnością dzieci i ich zadowolenia z udziału w monitorowanej formie. Wychowawcy świetlicy obserwują, że o każdej porze dzieci chętnie wychodzą na zajęcia z nauczycielami, którzy nie pełnią funkcji wychowawcy świetlicy, gdyż realizują wtedy własne pasje, zmieniają środowisko, miejsce pobytu, czynnie wypoczywają. W pierwszych dwóch tygodniach roku szkolnego wychowawcy świetlicy przeprowadzają sondaż wśród uczniów w celu rozpoznania ich propozycji i zainteresowań. W miarę możliwości oferta jest dostosowywana do potrzeb zgłoszonych przez dzieci”.

(dowód: akta kontroli str. 663-664)

2.1.4. W roku szkolnym 2015/2016 grupy wychowawcze w świetlicy utworzone zostały na podstawie kryterium wieku uczniów i tygodniowego rozkładu zajęć lekcyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 6, 658, 664)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła: „Zdiagnozowane potrzeby i rozpoznane zainteresowania uczniów nie były podstawą organizacji grup wychowawczych w świetlicy szkolnej. Podstawowym kryterium tworzenia grup w świetlicy, był wiek dzieci, natomiast tworzenie grup z podziałem na zainteresowania i rodzaj zajęć było dowolne i zależało od chęci dzieci i życzenia ich rodziców, co do udziału w odpowiednim rodzaju zajęć”.

(dowód: akta kontroli str. 879, 881)

Grupą wychowawczą, jak stwierdziła Dyrektor, jest grupa dzieci realizująca w określonym czasie zajęcia z wychowawcą świetlicy. Świetlica w szkole pracuje w oparciu o trzy zespoły funkcjonujące w ramach trzech świetlic, w których przebywają uczniowie w zbliżonym wieku. Zespoły wydzielono w następujący

sposób: 1. dzieci z grup „0” i klas I; 2. dzieci z klas II; 3. dzieci z klas III i IV. Dzieci z tych trzech licznych zespołów organizacyjnie przypisanych do podstawowego pomieszczenia świetlicy, funkcjonują w maksymalnie 25-osobowych grupach wychowawczych, w których wychowawcy świetlicy prowadzą zajęcia. Corocznie tworząc grupy kierujemy się takimi samymi kryteriami.

(dowód: akta kontroli str. 664)

2.1.5. Opracowany program zajęć świetlicowych.

2.1.5.1. Badania kontrolne planów pracy grup na wybrany okres (II semestr roku szkolnego 2015/2016) wykazały, że zajęcia świetlicowe uwzględniały potrzeby edukacyjne, rozwojowe, możliwości psychofizyczne oraz rozwijały zainteresowania uczniów. Liczba ww. zajęć w podziale na poszczególne miesiące ww. okresu 2016 r. wynosiła: w lutym w oddziałach „0” po 3 i w klasach I-III po 2; w marcu we wszystkich oddziałach i klasach po 4; w kwietniu w oddziałach „0” po 4 uwzględniające potrzeby edukacyjne, rozwojowe, rozwijające zainteresowania uczniów i po 3 uwzględniające możliwości psychofizyczne oraz w klasach I-III po 4; w maju we wszystkich oddziałach i klasach po 4; w czerwcu odpowiednio w oddziałach „0” po 4 uwzględniające potrzeby edukacyjne, rozwojowe, rozwijające zainteresowania uczniów i po 3 uwzględniające możliwości psychofizyczne oraz w klasach I-III po 4.

(dowód: akta kontroli str. 154-170, 188-201)

Kurator Oświaty ustalił, w wyniku przeprowadzonej kontroli doraźnej zleconej przez NIK na podstawie art. 12 pkt 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹² m.in., że w Szkole realizowane zajęcia świetlicowe uwzględniają potrzeby i zainteresowania (np.: kształtowania nawyków kultury osobistej i zasad współżycia w grupie, dbałości o zdrowie, uczenia i rozwijanie samodzielności, wyrabiania wrażliwości estetycznej, rozwój uzdolnień i zainteresowań).

(dowód: akta kontroli str. 334)

2.1.5.2. Szkoła nie tworzyła grup wychowawczych w świetlicy w oparciu o zdiagnozowane potrzeby i zainteresowania uczniów, nie opracowała i nie realizowała planu zajęć świetlicowych dla tych grup.

(dowód: akta kontroli str. 6, 69-201, 658, 664)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła: *„Dzieci postrzegają świetlicę, jako miejsce do odpoczynku i zabawy z rówieśnikami. Przy opracowywaniu programu świetlicy brano pod uwagę potrzeby i zainteresowania dzieci, stąd mnogość zaplanowanych zajęć ruchowych i kreatywnych. Zajęcia rozwijające intelektualnie i językowe powierzono specjalistom nauczania wczesnoszkolnego przedstawiając bogatą ofertę różnorodnych kół zainteresowań”.*

(dowód: akta kontroli str. 886, 890)

Kurator Oświaty ustalił, że w Szkole diagnozuje się potrzeby i zainteresowania uczniów, a wyniki tych diagnoz uwzględnia się w tworzeniu planu zajęć świetlicy. Zajęcia świetlicowe realizują różnorodne potrzeby i zainteresowania uczniów, ale mają charakter ogólnorozwojowy i edukacyjny. Zajęcia miały charakter tematyczny. Wychowawcy stosują różnorodne aktywizujące metody pracy. Natomiast indywidualne uzdolnienia rozwijane są w kołach zainteresowań organizowanych na terenie szkoły i prowadzonych przez nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 335, 342)

¹² Dz. U. z 2015 r. poz. 1096, ze zm. Dalej: ustawa o NIK.

2.1.6. Realizacja programu zajęć świetlicowych.

W wybranym do badań miesiącu (kwiecień 2016 r.) w planie pracy w świetlicy w grupach wychowawczych oddziałów „0” zostały ujęte następujące tematy: 1) Pierwsze poduchy wiosny - obserwacja i określenie zmian w przyrodzie, poznanie narzędzi ogrodniczych i ich zastosowania, poznanie tradycji topienie marzanny; 2) Moje hobby - poznanie fragmentu opowieści biblijnej o talentach, poznanie słów i melodii piosenki "Na cztery i na sześć"; 3) Dzień Ziemi - kształtowanie właściwych postaw wobec przyrody, dbanie o środowisko, przypomnienie pojęć "park narodowy", "rezerwat", "park krajobrazowy", zagadki o tematyce ekologicznej; 4) Szczecin moje miasto - pogadanka o ciekawych miejscach w Szczecinie, oglądanie albumów, fotografii, położenie miasta Szczecina i rzeki Odry na mapie Polski. Badanie w zakresie realizacji planu zajęć świetlicowych grupy oddziałów "0" ujętych w kwietniu 2016 r. wykazało, że zrealizowano: 15 tematów uwzględniających potrzeby edukacyjne uczniów, 4 uwzględniających potrzeby rozwojowe, 4 uwzględniających możliwości psychofizyczne, 6 rozwijające zainteresowania, 6 - zapewniające prawidłowy rozwój fizyczny oraz zapewniono pomoc w odrabianiu zadań domowych i naukę własną.

(dowód: akta kontroli str. 159-162, 369-370, 372)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła: *„W dziennym rozkładzie dnia zajęć świetlicy dla oddziałów „0” i klas I jest ujęta pozycja „odrabianie zadań domowych”. Jest to zgodne z ustawą o systemie oświaty, w której zapisano, że należy umożliwić uczniom odrabianie lekcji. Realizujący to zadanie wychowawca musi zastosować indywidualizację zajęć. Dzieci z klas I odrabiają lekcje, a dzieci z grupy przedszkolnej w tym czasie wykonują zadania usprawniające motorykę ręki w formie ćwiczeń przygotowujących do pisania, a więc rysowanie szlaczków, odwzorowywanie figur (koła, trójkąty, kwadraty) lub łączenie kropek. Te dzieci z zerówek, które są często nieobecne w szkole z powodu choroby mają wtedy możliwość uzupełnienia kart pracy, a także możliwość dokończenia rysunków, kolorowanek zadanych przez panią katechetkę bądź panią uczącą j. angielskiego. Temat wpisany do dziennika obejmuje szersze pojęcie aniżeli „odrabianie lekcji”, jednakże brak miejsca w dzienniku powoduje, że wpisuje się tylko ogólne hasło, a obejmuje ono większy zakres pojęciowy”.*

(dowód: akta kontroli str. 893, 898)

W kwietniu 2016 r. w planie pracy w świetlicy w grupach wychowawczych klas I-III zostały ujęte następujące tematy: 1) Wiosna w ogrodach, parkach i na skwerach - pogadanka o pierwszych oznakach wiosny, wdrażanie do obserwacji ptaków, czytanie i analiza wiersza pt. "Z Marzanną idziemy", nauka wiersza M. Konopnickiej "Nasze kwiaty", zapoznanie z treścią opowiadania "Szukamy wiosny"; 2) Co wiemy o teatrze - poznanie pojęć teatr, rodzaje teatru, sztuki teatralne oraz osoby pracujące w teatrze; dopasowywanie nazw zawodów teatralnych do krótkich opisów tego co robią; słuchanie opowiadania "Zabawa w teatr", rozmowa nt. jak zachowywać się w teatrze, jak należy ubrać się do teatru, dlaczego na przedstawieniu nie jemy popcornu; 3) Szczecin - moje miasto - poznanie historii miasta Szczecina, rozpoznawanie zabytków miasta w albumach, informacje o Szczecinie na podstawie książki K. Gral "Szczecin dla każdego, dla małego i dużego", położenie na mapie Polski miasta Szczecina i rzeki Odry; 4) Konstytucja 3 Maja - czytanie legendy o białym orle, wyjaśnienie pojęć "demokracja", "konstytucja", układanie obrazków w kolejności występowania zdarzeń na podstawie legendy o białym orle, uzupełnianie konturu mapy Polski największymi miastami, rzekami, górami, jeziorami. Badanie w zakresie realizacji planu zajęć świetlicowych grupy klas I-III ujętych w kwietniu 2016 r. wykazało, że zrealizowano: 13 tematów

uwzględniających potrzeby edukacyjne uczniów, 7 uwzględniających potrzeby rozwojowe i zapewniające prawidłowy rozwój, 4 uwzględniających możliwości psychofizyczne, 12 rozwijające zainteresowania, zapewniono pomoc w odrabianiu zadań domowych i naukę własną każdego dnia.

(dowód: akta kontroli str.193-195, 371)

Kurator Oświaty ustalił, że sposób prowadzenia oraz dobór zajęć świetlicowych pozwala realizować cele określone w art. 67 ust. 5 ustawy o systemie oświaty, tj. rozwijają zainteresowania uczniów, dają możliwość odrabiania lekcji itp. Wychowawcy angażowali wszystkich wychowanków do pracy podczas zajęć, zwracali uwagę na ich samodzielność, natychmiast i we właściwy sposób reagowali na ich niepożądane zachowania. Utrzymywali także przyjazną atmosferę, dbali o przestrzeganie podczas zajęć przyjętych w Szkole zasad, dawali własnym zachowaniem właściwy przykład postępowania.

(dowód: akta kontroli str. 336)

2.2. W wyniku oględzin ustalono, że świetlica była wyposażona m.in. w gry i zabawki, telewizor, magnetofon, odtwarzacz i płyty DVD, mikrofon, książki, chustę animacyjną matę sportową, matę chińczyk, domek drewniany, grę sportową football, puzzle, samochody, kręgle, karaoke, zestaw instrumentów, mozaikę Fantacolor, białe tablice, sztalugi poczwórne, szafkę plastyczną na kółkach, grę Feliks, liczydło, namiot z tunelem.

(dowód: akta kontroli str. 216-282)

Kurator Oświaty ustalił, że pomieszczenia świetlicowe wyposażone były w materiały i pomoce dydaktyczne (materiały edukacyjne, przybory i artykuły plastyczne, artykuły papiernicze, zabawki, książki, programy i sprzęt multimedialny itp.), które pozwalają rozwijać ogólne potrzeby edukacyjne i rozwojowe uczniów. Nie ma w nich jednak specjalistycznego sprzętu (instrumentów muzycznych, sztalug, luster, mat sportowych itp.). Tego typu środki dydaktyczne znajdują się na terenie szkoły, w innych niż świetlicowe pomieszczenia (hala sportowa, sala muzyki, plastyki, sale luster itd.). Sale są czyste, dobrze oświetlone, kolorowe i zadbane.

(dowód: akta kontroli str. 337)

2.3. Strukturę czasu obecności uczniów w Szkole przeanalizowano na podstawie losowo wybranych 35 uczniów zapisanych do świetlicy w roku szkolnym 2015/2016. W badanej próbie 3 było z oddziałów „0” i 32 z klas I-III. Analiza wykazała, że objęta badaniem grupa w wybranym okresie (od 4 do 8.04.2016 r.) łącznie w Szkole przebywała 808 godzin, z tego na zajęciach świetlicowych spędziła 265 godzin, a na zajęciach lekcyjnych 543 godziny. Procentowy udział obecności uczniów na zajęciach świetlicowych do łącznego czasu ich przebywania w Szkole w badanym tygodniu wyniósł 32,8%, w tym dzieci klas „0” - 100%, uczniów klas I-III – 28,46%.

(dowód: akta kontroli str. 347, 358-368)

Liczbę uczniów pozostających pod opieką jednego nauczyciela badano na podstawie dwóch wybranych okresów, tj.: od 25 do 29.05.2015 r. i od 4 do 8.04.2016 r. oraz podczas zajęć prowadzonych 2.12.2016 r.¹³ i ustalono, że na 17 ze 109 godzin przeprowadzonych zajęć liczba uczniów pozostających pod opieką jednego nauczyciela przekraczała 25. Badania wykazały, że w ww. okresach w świetlicy przebywały dzieci, które zostały skierowane tam z powodu nieobecności nauczyciela¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 348-357, 373-380)

¹³ W badanych 2 okresach od 7.00 do 17.00 oraz 2.12.2016 r. od 8.00 do 17.00.

¹⁴ 27 maja 2015 r. na piątej godzinie świetlicowej 8 osób z klasy 0C i na ósmej godzinie świetlicowej 10 osób z klasy IB, 4 kwietnia 2016 r. na piątej godzinie świetlicowej 17 osób z klasy IID, 6 kwietnia 2016 r. 19 osób z klasy IE,

Ustalono, że w dziennikach zajęć w świetlicy nie odnotowano obecności odpowiednio 35 i 43 uczniów, z 411 i 414¹⁵ zapisanych, którzy w analizowanych okresach uczestniczyli w lekcjach.

(dowód: akta kontroli str. 381-456, 463-466)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła: „W sytuacji gdy nie ma odnotowanej obecności dziecka w świetlicy należy uznać, że zostało ono odebrane przez opiekunów, bezpośrednio po skończonych lekcjach, od wychowawcy lub nauczyciela, który kończył zajęcia z daną klasą. Rodzice nie mają obowiązku dodatkowego informowania wychowawców świetlicy o zabraniu dziecka do domu, ponieważ zajęcia świetlicowe są dobrowolne, a odpowiedzialność wychowawcy pojawia się z chwilą, gdy dziecko pojawia się w świetlicy. Przyrowadzenie dziecka do świetlicy jest równoważne z doprowadzeniem dziecka do odpowiedniej sali i oddaniem go pod opiekę nauczyciela. Jednorazowe, pisemne zgody na samodzielny powrót dziecka do szkoły rodzice przekazują wychowawcom klas. Nie ma obowiązku długoterminowego przechowywania takich dokumentów. (...) Wychowawcy świetlicy nie sprawdzają przyczyn nieobecności dziecka zapisanego do świetlicy, a nieobecnego w danym dniu ponieważ zajęcia świetlicowe nie są zajęciami obowiązkowymi i to nauczyciel sprowadzający informuje wychowawcę świetlicy o liczbie przyprowadzanych dzieci z danej klasy, a wszelkie informacje do wychowawców świetlicy np. w przypadku dłuższej nieobecności dziecka przekazuje nauczyciel wychowawca”.

(dowód: akta kontroli str. 894- 896, 902)

17 wychowawców, którzy zgodnie z § 8 ust. 10 regulaminu świetlicy szkolnej mieli obowiązek przyprowadzenia dzieci do świetlicy, po skończonych zajęciach lekcyjnych wyjaśniło, że uczniowie, którym nie odnotowano obecności na świetlicy zostali odebrani po skończonych zajęciach przez swoich rodziców (prawnych opiekunów) lub mieli pisemną zgodę rodziców (opiekunów prawnych) na samodzielny powrót do domu. Rodzic, który odbiera dziecko bezpośrednio ze świetlicy szkolnej zawsze potwierdzał odebranie dziecka w zeszycie.

(dowód: akta kontroli str.467-503)

W dokumentach organizacyjnych Szkoły, dotyczących funkcjonowania świetlicy nie wymienia się dokumentu, w którym rodzice potwierdzają odbiór dziecka bezpośrednio po zakończonych lekcjach.

2.4. W badanym okresie, w świetlicy szkolnej prowadzone były dzienniki zajęć w formie papierowej, w których zapisywano m.in. cele i zadania zajęć wychowawczo dydaktycznych oraz sposoby ich realizacji, plan zajęć dnia, zajęcia do realizacji w danym roku szkolnym w podziale na miesiące.

(dowód: akta kontroli str. 458, 460,462)

2.5. Oceny realizacji planu świetlicy za lata 2014/2015 i 2015/2016 dokonywane były w oparciu o sporządzoną dokumentację na koniec każdego semestru w roku szkolnym przez wychowawców świetlicy, którzy składali wyznaczonemu przez Dyrektora Szkoły wychowawcy (liderowi świetlicy) sprawozdania z działalności świetlicy grup zerowych i klas I-III. Na podstawie tych sprawozdań lider świetlicy przygotowywał Dyrektorowi Szkoły sprawozdanie zbiorcze.

(dowód: akta kontroli str. 557-564)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła: „Analizę realizacji planu za rok szkolny 2015/16 przeprowadzili wychowawcy świetlicy w czasie zebrania zespołu samokształceniowego. Sformułowano następujące wnioski: 1. Należy zadbać

¹⁵ Dane według stanu na 30 września 2014 r. i 30 września 2015 r.

o lepszą organizację świetlicy w istniejących warunkach lokalowych. 2. We współpracy z biblioteką szkolną stworzyć warunki do odrabiania lekcji. 3. Doposażyć świetlicę w sprzęt sportowy, gry, zabawki, książki i czasopisma. Wnioski te były wykorzystane przy organizowaniu i planowaniu pracy w roku szkolnym 2016/17.

1. Dokonano nowego przydziału pomieszczeń; mniej liczna grupa dzieci świetlicowych z klas trzecich otrzymała mniejsze pomieszczenie, najliczniejszej grupie dzieci z klas 2 przydzielono największe pomieszczenie, dzieci z grup 0 i klas I połączono w jedną grupę i oddano do użytku pomieszczenie mieszczące się w kompleksie sportowym. Przy czym pierwszoklasiści w swojej świetlicy przebywają ok. 3 godzin dziennie, a w czasie największego zagęszczenia dzieci są dodatkowo rozdzielane do pomieszczenia grupy przedszkolnej (sala 105).
2. Stworzono możliwość odrabiania lekcji w bibliotece, dostawiono stoliki i krzeselka, nauczyciel bibliotekarz ma pełne kwalifikacje pedagogiczne i pomaga dzieciom w odrabianiu lekcji.
3. Dokupiono sprzęt sportowy oraz zabawki.
4. Dzieci, które chcą poczytać lub skorzystać z edukacyjnych gier komputerowych mogą zrobić to w bibliotece”.

(dowód: akta kontroli str., 886, 890-891)

W związku ze zmianą w 2014 r. ustawy o systemie oświaty, Dyrektor Szkoły wyjaśniła: „Uważam, że wniesione z dniem 4 czerwca 2014 r. zmiany ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty są korzystne dla bezpieczeństwa i rozwoju uczniów. Wprowadzono je w trosce o umożliwienie dziecku przebywającemu w świetlicy zarówno zabawy, wypoczynku, jak i pogłębiania wiedzy, rozwijania zainteresowań, kształtowania umiejętności funkcjonowania w społeczeństwie. Sądzę, że wychowawcy pracujący w świetlicy napotykają trudności we właściwym realizowaniu wprowadzonych zmian. W godzinach od 7.00 – 8.00 trwa zbiórka dzieci, wówczas świetlica pełni rolę głównie opiekuńczą – przyjmuje uczniów (na przestrzeni całych 60 minut) i przygotowuje ich do przejścia pod opieką nauczyciela na lekcje lub zajęcia pozalekcyjne – moim zdaniem o tej porze rotacja uczniów w świetlicy jest duża (szczególnie w dużych szkołach) i nie jest konieczny wymóg funkcjonowania grupy 25 osób pod opieką jednego nauczyciela. W dużych szkołach grupy uczniów przebywających na zajęciach świetlicowych w godz. 8.00 – 17.00 są liczne (liczba nauczycieli jest dostosowana do ustawy), natomiast dzienniki zajęć świetlicowych nie są przystosowane do sprawnego i bezbłędnego zaznaczania w nich obecności uczniów. Utrudnieniem w odnotowywaniu frekwencji w dziennikach jest też wychodzenie grup uczniów ze świetlicy na zajęcia pozalekcyjne i powroty do świetlicy oraz prowadzenie zajęć świetlicowych przez wychowawców świetlicy w tym samym czasie w różnych miejscach szkoły. Jest to korzystne dla dzieci, ale może być przyczyną nieścisłości w zapisie frekwencji w dziennikach”.

(dowód: akta kontroli str. 658, 662-663)

Wychowawcy świetlicy najczęściej (6 z 19) wskazywali na potrzebę udoskonalenia papierowych dzienników zajęć świetlicowych, gdyż nie są przystosowane do sprawnego i bezbłędnego zaznaczania obecności uczniów i za mało miejsca w rubrykach do zapisywania tematyki przeprowadzonych zajęć, w tym jeden wychowawca wskazał, że konieczność wpisywania do dziennika obecności wszystkich uczniów i tematów zajęć co każdą godzinę przy tak znacznej liczbie dzieci znajdujących się w świetlicy utrudnia opiekę nad dziećmi w tym czasie. Jeden wychowawca zwrócił uwagę, że duże znaczenie dla poprawy funkcjonowania świetlicy miałoby zwiększenie przeznaczonych na nie środków finansowych, co zapewniłoby możliwość lepszego ich wyposażenia (np. w materiały niezbędne do prowadzenia zajęć z dziećmi). Jeden wychowawca wskazał, że w godzinach

od 7.00 do 8.00 świetlica pełni głównie funkcję opiekuńczą, rotacja uczniów jest duża i nie jest konieczny wymóg funkcjonowania grupy 25 osób pod opieką jednego nauczyciela. Trzech nauczycieli stwierdziło jednoznacznie, że nie ma potrzeby wprowadzania innych zmian w funkcjonowaniu świetlicy szkolnej w związku ze zmianami wprowadzonymi w dniu 4 czerwca 2014 r. do ustawy o systemie oświaty.

(dowód: akta kontroli str. 467-471, 608-654)

W trybie art. 41 ustawy o NIK, Przewodniczący Rady Rodziców oświadczył, że świetlica dla dzieci najmłodszych znajduje się w oddzielnej części szkoły, wdrożenie pakietu rozwiązań „mały uczeń Pierwsza Klasa” w roku szkolnym 2016/2017 spowodowało odciążenie świetlic dla grupy wiekowej 6 i 7-latków, w ofercie zajęć świetlicowych organizowane są różnego rodzaju konkursy rozwijające zainteresowania uczniów. Świetlice zapewniają opiekę w dniach wolnych od zajęć dydaktycznych. Rada rodziców nie otrzymała żadnego zgłoszenia od rodziców o nieprawidłowościach w funkcjonowaniu świetlic szkolnych.

(dowód: akta kontroli str. 655-656)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W dziennikach zajęć świetlicowych w roku szkolnym 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017 zostały wpisane informacje, które nie zostały wymienione w § 11 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji¹⁶, tj. daty i miejsce urodzenia, miejsce zamieszkania¹⁷, rodzaj kontaktu z rodzicami i ich numery telefonów¹⁸ oraz informacje o problemach rozwojowo-zdrowotnych¹⁹.

(dowód: akta kontroli str. 457, 459, 461)

Dyrektor wyjaśniła: „Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji określa, jakie dane podstawowe powinny być zawarte w dzienniku świetlicy, natomiast nie wyklucza wpisania innych danych, niezbędnych do sprawowania odpowiedniej opieki nad powierzonymi dziećmi. Należy zwrócić szczególną uwagę na to, że obowiązujące w Polsce przepisy dotyczące przetwarzania danych osobowych pozwalają na przetwarzanie tych danych bez uzyskania specjalnej zgody zainteresowanego w zakresie niezbędnym do realizacji zadań wynikających z innych przepisów. W przypadku świetlicy dane potrzebne do prowadzenia dziennika wymienione w rozporządzeniu to imię i nazwisko oraz oddział, do którego uczęszcza uczeń, a przetwarzanie danych w szerszym zakresie wymaga uzyskania zgody rodzica. Pisemne wyrażenie takiej zgody rodziców posiadają wychowawcy klas. Jednakże informacje o dziecku w tak wąskim zakresie nie zapewniają danych niezbędnych do sprawowania prawidłowej opieki świetlicowej. Dlatego w dziennikach znajduje się miejsce na dane zawarte na karcie zapisu dziecka

¹⁶ Dz. U. poz. 1170 ze zm., dalej : rozporządzenia. w sprawie sposobu prowadzenia przez szkoły dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej.

¹⁷ Wszystkie dzienniki świetlicowe

¹⁸ Dzienniki 2014/2015 grupa I i grupa III klasy II (dzienniki nr 8, 9)

¹⁹ Dziennik 2015/2016 grupa I, grupa II (dzienniki nr 7, 8)

do świetlicy, takie jak osoby uprawnione do odbierania dziecka, oraz informacja o możliwości samodzielnego wyjścia ze świetlicy, dane kontaktowe opiekunów czy informacje o uczuleniach. Wszystkie te dane zapewniają dzieciom bezpieczeństwo w sytuacjach kryzysowych, pozwalają na szybki kontakt z rodzicami lub opiekunami dziecka”.

(dowód: akta kontroli str. 908-909)

Prawodawca wymienił enumeratywnie dane, jakie ma zawierać dziennik zajęć w świetlicy i nie przewidział możliwości umieszczania innych danych, jak np. dotyczących kontaktu do rodziców czy o stanie zdrowia uczniów. Prawodawca wyraźnie przewidział w § 10 ww. rozporządzenia, że dane kontaktowe rodziców (adresy poczty elektronicznej i numery telefonów) wpisuje się do dziennika lekcyjnego. To dziennik lekcyjny jest odpowiednim miejscem do przetwarzania danych kontaktowych rodziców.

2. Podczas 17²⁰ z 109 przeanalizowanych godzin zajęć²¹ świetlicowych pod opieką jednego nauczyciela pozostawało ponad 25 uczniów, co było niezgodne z art. 67 ust. 4 ustawy o systemie oświaty. Badania wykazały, że w ww. okresie w świetlicy przebywały dzieci, które zostały skierowane tam z powodu nieobecności nauczyciela²².

(dowód: akta kontroli str. 348-357, 373-380)

Dyrektor wyjaśniła: „... liczba dzieci przebywających w świetlicy zmieniają się i nie jesteśmy w stanie przewidzieć ile dzieci w przedziale jednej godziny będzie uczestniczyło w zajęciach świetlicowych, a plan pracy wychowawców ustalany jest wcześniej i obowiązuje przez cały rok szkolny”.

(dowód: akta kontroli str. 669, 681)

Ocena częściowa

Przy organizacji grup w świetlicy kierowano się przede wszystkim wiekiem uczniów i tygodniowym rozkładem zajęć lekcyjnych. Szkoła prowadziła zajęcia świetlicowe odrębnie dla dzieci z grup „0” i uczniów klas I-III. Tematy zajęć uwzględniały potrzeby edukacyjne i rozwojowe, możliwości psychofizyczne oraz rozwijające zainteresowania uczniów. Z ustaleń Kuratora Oświaty wynika, że zajęcia świetlicowe realizują różnorodne potrzeby i zainteresowania uczniów, ale mają charakter ogólnorozwojowy i edukacyjny. Indywidualne uzdolnienia rozwijane są poza świetlicą, w kołach zainteresowań organizowanych na terenie szkoły i prowadzonych przez nauczycieli. W badanym okresie podczas 17 z 109 przeanalizowanych godzin zajęć świetlicowych pod opieką jednego nauczyciela pozostawało ponad 25 uczniów, co stanowiło naruszenie art. 67 ust. 4 ustawy o systemie oświaty.

²⁰ 25 maja 2016 r. (poniedziałek) na siódmej godzinie świetlicowej na 1 nauczyciela przypadało średnio 27 uczniów; 26 maja 2015 r. (wtorek) na pierwszej, trzeciej, czwartej, piątej godzinie świetlicowej na 1 nauczyciela przypadało średnio odpowiednio 26, 29, 30, 31 uczniów; 27 maja 2015 r. (środa) na pierwszej, drugiej, trzeciej godzinie świetlicowej na 1 nauczyciela przypadało średnio odpowiednio 30, 26, 34 uczniów; 28 maja 2015 r. (czwartek) na pierwszej, trzeciej godzinie świetlicowej na 1 nauczyciela przypadało średnio odpowiednio 27, 36 uczniów; 4 kwietnia 2016 r. (poniedziałek) na pierwszej godzinie świetlicowej na 1 nauczyciela przypadało średnio 35 uczniów; 6 kwietnia 2016 r. (środa) na pierwszej, czwartej i dziesiątej godzinie świetlicowej na 1 nauczyciela przypadało odpowiednio 32, 26 i 38 uczniów; 7 kwietnia 2016 r. (czwartek) na pierwszej i trzeciej godzinie świetlicowej na 1 nauczyciela przypadało odpowiednio 41 i 28 uczniów; 8 kwietnia 2016 r. (piątek) na pierwszej godzinie świetlicowej na 1 nauczyciela przypadało średnio 40 uczniów.

²¹ Liczba godzin przeprowadzonych zajęć świetlicowych w okresach od 25 do 29 maja 2015 r. i od 4 do 8 kwietnia 2016 r. wynosiła po 50 godzin tygodniowo, a w dniu 2 grudnia 2016 r. - 9.

²² 27 maja 2015 r. na piątej godzinie świetlicowej 8 osób z klasy 0C i na ósmej godzinie świetlicowej 10 osób z klasy IB, 4 kwietnia 2016 r. na piątej godzinie świetlicowej 17 osób z klasy IID, 6 kwietnia 2016 r. 19 osób z klasy IE,

3. Sprawowanie nadzoru nad funkcjonowaniem świetlic szkolnych

Opis stanu faktycznego

W planie nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2014/2015 ujęto m.in. kontrole (2 razy w semestrze) poprawności i terminowości prowadzenia dzienników przez nauczycieli (wychowawców świetlicy) oraz obserwację zajęć w świetlicy szkolnej w listopadzie 2014 r. i lutym 2015 r.

W ramach sprawowanego nadzoru w roku szkolnym 2014/2015 zostało sporządzonych: 9 „Kart kontroli dokumentacji obowiązkowej wychowawcy świetlicy”, (w 6 przypadkach stwierdzono brak wpisów w dziennikach świetlicowych kontaktów z rodzicami, zalecenia w tym zakresie wydano 4 nauczycielom, aby odnotowywali rozmowy z rodzicami na temat dzieci); 12 „Kart monitoringu świetlicy szkolnej”, z których jedna zawierała uwagę, że pogadanki z dziećmi należy przeprowadzać w godzinach porannych, gdyż potrzeba ruchu dzieci jest jeszcze niska); 2 „Karty okresowej kontroli dziennika świetlicy” (nie odnotowano uwag i nie wydano zaleceń).

(dowód: akta kontroli str. 504-511, 547-556)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła: *„Zalecenia pokontrolne mogą być udzielane zarówno pisemnie jak i ustnie. Ustne zalecenia wydaje się wówczas, gdy dokumentacja sprawdzana jest w obecności nauczyciela, któremu kontroluje się dokumentację. Ww. sytuacji w 4 przypadkach dokumentacja była sprawdzana bez obecności zainteresowanego nauczyciela i dlatego polecenia zostały wpisane do kart kontroli, w 2 przypadkach dokumenty były sprawdzane w obecności nauczyciela i zalecenia zostały przekazane ustnie. (...) Plan pracy świetlicy nie wynika z aktu prawnego, a jedynie z dobrej organizacji pracy szkoły. Forma takiego planu może być dowolna. Wybór metod i form pracy należy do wychowawcy, który po ocenie kondycji psychofizycznej uczniów podejmuje decyzję, jaki rodzaj zajęć może wprowadzić w danym momencie”.*

(dowód: akta kontroli str.893, 897)

W sprawozdaniu z realizacji planu nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2014/2015 m.in. stwierdzono, że: dzienniki zajęć świetlicowych kontrolowane były, co 2 miesiące; wychowawcy systematycznie wpisywali tematy i odnotowywali obecności podopiecznych. Świetlica działała zgodnie z własnym planem pracy. Jeśli warunki atmosferyczne to umożliwiały, wychowawcy zabierali dzieci na spacer i place zabaw. W zakresie przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas zajęć wskazano, że nie należy dopuszczać do niezgodnego z planem przyprowadzania klas i grup do świetlicy – zbyt duża liczba dzieci w świetlicy jest niezgodna z prawem i może być przyczyną wypadków lub nasilenia zachowań agresywnych. Zawnioskowano o monitoring sytuacji w świetlicy szkolnej w roku szkolnym 2015/2016.

(dowód: akta kontroli str.527-536)

W planie nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2015/2016 ujęto m.in. monitoring uczęszczania podopiecznych świetlicy na zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i ruchowe oraz monitoring planu tygodniowego świetlicy pod kątem zapewnienia dzieciom możliwości odpoczynku, zabawy i uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych. Ponadto, zaplanowano obserwacje zajęć świetlicowych w I i II semestrze roku szkolnego.

W ramach sprawowanego nadzoru w roku szkolnym 2015/2016 zostało sporządzonych: 11 „Kart monitoringu świetlicy szkolnej” (w 5 przypadkach odnotowano uwagi dotyczące: nie zastosowania pomocy dydaktycznych, poszerzenia pomocy dydaktycznych, wprowadzenia bardziej urozmaiconych form

i zastosować takie, żeby zainteresować wszystkie dzieci, zastosować metody zwiększające dyscyplinę w czasie zabawy, wprowadzić system kar i nagród by spowodować chęć współpracy z nauczycielem); 6 „Kart okresowej kontroli dziennika świetlicy” (nie odnotowano uwag i nie wydano zaleceń); 5 „Arkuszy obserwacji uroczystości/imprezy szkolnej” (uroczystości były z inicjatywy nauczycieli świetlicy; 4 z nich zostały ocenione na bardzo wysokim poziomie i 1 na poziomie dobrym, elementami podlegającymi ocenie było: przygotowanie organizacyjne, jakość i zawartość merytoryczna, zaangażowanie uczniów i nauczycieli, estetyka i wyraz artystyczny, wystrój wnętrza, estetyka rekwizytów); 1 „Kartę obserwacyjną zebrania z rodzicami” (wg kryterium zebranie prowadzone w sposób przemyślany, aktywny, z konkretnym celem i efektami, elementami podlegającymi ocenie było planowanie zebrania, przygotowanie sali, treści przekazywane rodzicom, sposób komunikowania się z rodzicami, reagowanie rodzica na komunikaty, reagowanie nauczyciela na komunikaty przekazywane od rodziców, sposób prowadzenia ewentualnej dyskusji, formułowanie wniosków i planowanie dalszych działań - rodzice przyjęli do wiadomości wyniki ewaluacji, zgodzili się z przedstawionymi w raporcie wnioskami; nie odnotowano uwag i nie wydano zaleceń); 1 „Arkusze obserwacji kontrolnej zajęć w świetlicy szkolnej” (celem kontroli było sprawdzenie realizacji planu świetlicy podczas zajęć w grupie „0”).

(dowód: akta kontroli str.527-536, 547-556)

W sprawozdaniu z nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2015/2016 m.in. stwierdzono, że świetlica jest bardzo ważnym miejscem w życiu szkoły. Duża liczba dzieci z klas najmłodszych systematycznie spędzała w niej czas. Bardzo ważna jest dla nich zróżnicowana oferta zajęć organizowanych przez wychowawców i kół prowadzonych przez nauczycieli w ramach godzin KN. Ofertę zajęć rozwijających zainteresowania należy w kolejnym roku szkolnym kontynuować i wzbogacać. Szczególnie należy wspierać kadrę wychowawców świetlicy w godzinach, w których w świetlicy przebywa najwięcej uczniów w ciągu dnia. Zarekomendowano wsparcie kadry nauczycieli świetlicy w godzinach przerw obiadowych oraz konieczność dostosowania godzin wyjść klas młodszych poza szkołę do planu ich zajęć w celu uniknięcia dodatkowego obciążenia świetlicy (układając plan tygodniowy należy uwzględniać warunki pracy świetlicy) oraz zaplanować zakup w następnym roku szkolnym sprzętu sportowego dla dzieci przebywających pod opieką świetlicy.

(dowód: akta kontroli str. 537-556)

W roku szkolnym 2014/2015 przeprowadzona została ewaluacja wewnętrzna, dotycząca warunków pracy świetlicy szkolnej w wyniku, której zarekomendowano na rok szkolny 2015/2016 następujące zalecenia:

- należy zadbać o lepszą organizację pracy świetlicy w istniejących warunkach lokalowych (wyjścia na zajęcia rozwijające zainteresowania, zajęcia o charakterze dydaktycznym, zajęcia o charakterze sportowym do innych pomieszczeń, na boiska i place zabaw); wskazane jest utworzenie sali, w której mógłby funkcjonować kącik wypoczynkowy; sale świetlicowe należy wyposażyć w rolety i tablice;
- należy zapoznać rodziców z wynikami ewaluacji warunków pracy świetlicy; w porozumieniu z biblioteką szkolną należy stworzyć warunki do odrabiania lekcji; należy organizować wyjścia dzieci na zajęcia pozalekcyjne podczas ich przebywania w świetlicy.

(dowód: akta kontroli str.565-607)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła: „Nadzór dyrektora prowadzony był w różnych obszarach działalności świetlicy, dotyczył m.in. prowadzenia dokumentacji, sposobu, form i metod prowadzenia zajęć przez nauczycieli, monitorowania liczby dzieci w grupach, porządku, higieny, bezpieczeństwa, zorganizowania przestrzeni

światlicowej. Monitorowanie liczebności grup spowodowało zwiększenie zatrudnienia wychowawców, a także lepsze dopasowanie godzin pracy poszczególnych nauczycieli. Kontrolowanie dokumentacji wykazywało, że jest systematycznie prowadzona. Wyodrębnienie w strukturze rady pedagogicznej osobnego zespołu wychowawców świetlicy miało na celu skuteczniejsze działanie, pobudzanie kreatywności nauczycieli zatrudnionych w świetlicy, ich samodoskonalenie zawodowe, wymianę doświadczeń. Większość ciekawych rozwiązań w działalności świetlicy m.in. dopasowanie przestrzeni świetlicowej do potrzeb dzieci, organizowanie konkursów i różnych akcji (np. wystawy prac, występy dzieci), które podnoszą jakość pracy świetlicy są wynikiem spotkań tego zespołu. Bieżąca kontrola czystości i porządku w toaletach i pomieszczeniach, w których przebywają dzieci podnosi komfort pobytu dzieci w świetlicy. Obserwacje zajęć przyczyniły się do wprowadzania przez nauczycieli coraz ciekawszych form i metod pracy, które pobudzały dzieci do aktywnego w nich udziału, a także przyczyniały się do zwiększenia dyscypliny i znaczną poprawę zachowania. W trakcie monitoringu zwracano również uwagę na stwarzanie dzieciom możliwości odrabiania zajęć oraz indywidualne podejście do dzieci”.

(dowód: akta kontroli str. 885, 887, 889)

3.2. Organ prowadzący w okresie objętym kontrolą nie przeprowadzał kontroli Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 679, 682, 888)

3.3. Kurator Oświaty w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego, w latach objętych kontrolą do września 2016 r.²³, nie przeprowadził kontroli oraz ewaluacji całłościowej szkoły lub problemowej zajęć świetlicowych. Na zlecenie NIK 18 października 2016 r. zrealizował kontrolę doraźną m.in. w zakresie organizacji, prowadzenia zajęć świetlicowych oraz wyposażenia świetlicy szkolnej. W jej wyniku nie wydał zaleceń.

(dowód: akta kontroli str. 333-346, 679, 682)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Dyrektor Szkoły prowadziła nadzór pedagogiczny funkcjonowania świetlicy szkolnej poprzez kontrole, obserwacje zajęć świetlicowych oraz przeprowadzoną w roku szkolnym 2014/2015 ewaluację wewnętrzną. Wykorzystywała ustalenia wynikające ze sprawowanego nadzoru do poprawy funkcjonowania świetlicy szkolnej.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Zapewnienie pozostawania pod opieką jednego nauczyciela nie więcej niż 25 uczniów.
2. Nieumieszczanie w dzienniku zajęć w świetlicy danych innych niż wymienione w § 11 rozporządzenia w sprawie dokumentacji oraz wprowadzenie procedur umożliwiających wychowawcy świetlicy szybkie pozyskanie niezbędnych informacji o uczestniku tych zajęć.

²³ Niniejsza kontrola NIK rozpoczęła się 25.10.2016 r.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 20.01.2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler
Małgorzata Wejwer
st. inspektor k.p.

.....
Podpis

.....
Podpis